

Vize směřování Rady vysokých škol v období 2024-2026

Kandidát na předsedu Rady VŠ: **Tomáš Kašparovský** (Masarykova univerzita)

Rada vysokých škol podle § 92 Zákona č. 111/1998 Sb. (zákon o vysokých školách) je prvním orgánem reprezentace vysokých škol, jenž je složen z členů akademických obcí vysokých škol, kteří jsou delegováni svými zastupitelskými akademickými orgány. Druhý orgán se skládá z představitelů vysokých škol (rektorů). Ministr školství projednává s těmito orgány návrhy a opatření, která mají významný dopad na vysoké školy. Jedná se např. o návrhy na změny právních předpisů týkajících se vzdělávání, standardů pro akreditace, přijímacího řízení a statutu Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství (NAÚ). Reprezentace vysokých škol má také konkrétní úkoly, jako je podávání návrhů na jmenování členů Rady NAÚ, předkládání návrhů na zápis osob do seznamu hodnotitelů NAÚ a právo předkládat ministerstvu podněty týkající se obsahu prováděcích právních předpisů vydávaných podle tohoto zákona. Tímto způsobem reprezentace vysokých škol aktivně přispívá k rozvoji vysokoškolského sektoru a zajišťuje kvalitu terciárního vzdělání v České republice.

Rada vysokých škol má za sebou již 30 let své existence, díky tomu se jí podařilo vybudovat silnou pozici respektované a schopné reprezentace českých, moravských a slezských vysokých škol. Hlavní předností Rady VŠ je schopnost aktivní komunikace jak interně, tak i externě, napříč celým terciárním vzdělávacím sektorem. Velká rozmanitost názorů uvnitř Rady VŠ je prospěšná pro opravdu komplexní pohled na problematiku vysokých škol. Zároveň však tato široká škála názorů může v některých případech zpomalovat a komplikovat proces dosahování konsensuálních rozhodnutí a usnesení. Slabou stránkou Rady VŠ je pak nevyrovnaná úroveň aktivity jejích členů, což se projevuje v omezené činnosti některých odborných pracovních komisí. Pokud se ovšem podaří tuto slabinu napravit, získá Rada VŠ ještě větší vážnost a bude moci sama přinášet návrhy na posun v terciárním vzdělávání. Jedním z prvních kroků tímto směrem byly například Konference k hodnocení VaV a Strategická konference Rady VŠ a konaná na konci loňského roku. Na základě podnětů z této konference jsem si dovilil připravit následující program na začínající funkční období Rady VŠ.

Pro funkční období 2024–2026 považuji za důležité, aby se Rada VŠ primárně zaměřila na následující oblasti:

1. Pokračovat v úsilí o nápravu podfinancování vysokého školství. Na základě jasné argumentace podpořit legitimní požadavky vysokých škol na zlepšení finančního rámce jejich činnosti, zejména s ohledem na inflaci a očekávaný nárůst počtu studentů v důsledku demografického vývoje. Ve spolupráci s Českou konferencí rektorů (ČKR) a Vysokoškolským odborovým svazem (VOS) se snažit nalézt systémová řešení pro zlepšení mzdových podmínek zaměstnanců vysokých škol, zejména pro mladé akademické pracovníky, včetně možnosti zajištění adekvátního příjmu pro studenty doktorských studijních programů. V souvislosti s financováním VŠ je třeba řešit rovněž otázku financování bezpečnostních opatření na vysokých školách, včetně tvorby metodik a školení zaměstnanců. Pozornost bude třeba zaměřit i na financování poradenských center (podpora studentů se specifickými potřebami) a psychologické podpory pro studenty i zaměstnance.
2. Aktivně se zapojit do procesu přípravy národní legislativy a všech strategických a koncepčních dokumentů týkajících se činnosti vysokých škol. Důležité je především, aby zástupci Rady VŠ byli přítomni při vzniku příslušné legislativy a mohli ji v této fázi přispět svým pohledem a zkušenostmi z reálné praxe na VŠ. Důležitou roli v tomto procesu bude hrát Fórum předsedů akademických senátů, které v minulém období úspěšně vytvořilo funkční model spolupráce mezi akademickými senáty a zaslouží si maximální podporu i v tomto funkčním období Rady VŠ. Dobré zku-

šenosti se sdílením informací a zkušeností mezi akademickými senáty na vysokých školách by mohly sloužit jako inspirace pro vytvoření podobných platforem i v jiných oblastech činnosti VŠ. Úsilí o legislativní změny bude Rada VŠ realizovat v těsné spolupráci s všemi relevantními partnery, jako jsou Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), Česká konference rektorů (ČKR), Národní akreditační úřad pro vysoké školství (NAÚ) a Vysokoškolský odborový svaz (VOS).

3. Rada VŠ by měla aktivně podporovat snižování administrativní zátěže ve vysokoškolském prostředí a usilovat o efektivní elektronizaci na úrovni celostátně sdílených systémů, především v oblasti vykazování činností, sdílení dat a komunikace informací. V tomto ohledu by měla Rada VŠ iniciovat a připravit návrhy na změnu legislativy, která povede ke snížení byrokratizace ve vysokoškolském prostředí. Jedním z konkrétních cílů by mělo ve spolupráci s MŠMT, ČKR a kraji být hledání schůdných a racionálních systémových opatření pro uznávání předchozího vzdělávání, které velmi trápí především soukromé vysoké školy a školy bez institucionální akreditace.
4. V oblasti vzdělávání by se měla Rada VŠ soustředit na intenzivnější spolupráci s NAÚ tak, aby procesy zajišťující kvalitu ve vzdělávání byly co možná nejefektivnější a transparentní, bez zbytečné administrativní zátěže pro VŠ. Součástí této agendy je na jedné straně reflexe akreditačních standardů a zkušeností s přípravou akreditací, na straně druhé odborná součinnost při nastavování externích hodnocení vysokých škol, zejména s ohledem na evropské směrnice a standardy (ESG). Současně bude nutné pracovat i směrem dovnitř vysokých škol a sdílet dobrou praxi v rámci systémů zajišťujících kvalitu uvnitř VŠ. Rada VŠ by měla také zaměřit svou pozornost na systémová opatření týkající se podpory studentů se specifickými potřebami. Oblast vzdělávání souvisí rovněž s internacionalizací a zahraničními studenty, kde Rada VŠ již v minulém funkčním období vstoupila do diskuse k udělování viz pro zahraniční studenty.
5. Důležitou problematikou, která je v kompetenci VŠ, je oblast tvůrčí činnosti, a zejména její hodnocení a financování. Bude nutné provést reflexi současného fungování metodiky M17+ a navrhnout její optimalizaci na základě dosavadních zkušeností. Dále bude nezbytné ve spolupráci s MŠMT, ČKR a Radou pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) aktivně se podílet na přípravě hodnocení M25+ tak, aby bylo zajištěno transparentní a adekvátní posouzení výzkumných aktivit. Současně bude nutné pracovat na tvorbě vhodných mechanismů převodu výsledků hodnocení do financování tvůrčích aktivit v oblasti vysokého školství.
6. Při všech výše uvedených aktivitách bude nutné chránit nezávislost vysokých škol a jejich autonomii jako pojistku demokratického zřízení ČR. V tomto ohledu bude vhodné sdílet informace o optimálním nastavení vnitřních norem a procesů mezi VŠ, hledat řešení problémových situací uvnitř vysokoškolského prostoru a nedávat příležitost pro vstup politické reprezentace tam, kde to není nutné. Dále bude důležité intenzivně pracovat na popularizaci rolí vysokých škol, a to nejenom vzdělávací a výzkumné, ale směrem k široké veřejnosti se zaměřit na jejich pozici v moderní demokratické společnosti.
7. V tomto funkčním období bude žádoucí pokračovat v aktualizaci a úpravě dokumentů upravujících fungování Rady VŠ a jejich orgánů (volby orgánů, distanční způsob hlasování). Bude velmi důležité zintenzivnit činnost odborných pracovních komisí Rady VŠ, aby nejenom oponovaly předložené materiály, ale samy přinášely návrhy na vhodnou úpravu legislativy. V rámci Rady VŠ bude vhodné i nadále využívat nová média, moderní komunikační platformy a sociální sítě tak, aby se zrychlil přenos informací a usnadnila se i zpětná vazba z akademických obcí na Radu VŠ. Současně využít všech možných nástrojů vnější komunikace pro přenos práce Rady VŠ směrem k širší veřejnosti.

Pokud získám podporu členů Rady VŠ při volbě předsedy, velice rád bych volebnímu sněmu Rady VŠ navrhl na pozici místopředsedů, jako své nejbližší spolupracovníky, tyto členy předsednictva Rady VŠ:

- **prof. Ing. Jiřího Skládanku, Ph.D.** (Mendelova univerzita v Brně), jako místopředseda by garantoval ekonomickou oblast včetně operačních programů EU a třetí roli univerzit.
- **doc. Mgr. Jiřího Langeru, Ph.D.** (Univerzita Palackého v Olomouci), jako místopředseda by garantoval oblasti zajišťování a hodnocení kvality VŠ, vzdělávací činnosti a přípravy učitelů.
- **prof. Ing. Františka Zahálku, Ph.D.** (Univerzita Karlova), jako místopředseda by garantoval oblasti vědecko-výzkumné práce a problematiku legislativy.
- **doc. Mgr. Danielu Jobertovou, Ph.D.** (Akademie múzických umění v Praze), jako místopředsedkyně by garantovala oblasti zajišťování a hodnocení kvality VŠ a internacionalizace.
- **PhDr. Petra Justa, Ph.D.** (Metropolitní univerzita Praha), jako místopředseda by garantoval oblasti internacionalizace, soukromých vysokých škol a komunikace vůči veřejnosti.
- **prof. PhDr. Michaelu Hrubou, Ph.D.** (Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem), jako místopředsedkyně by garantovala oblasti strategického rozvoje vysokých škol a vědecko-výzkumné práce.

Navrhované personální obsazení Užšího předsednictva i rozdělení oblastí zajišťuje zastupitelnost při jednáních s dalšími stranami, jejichž množství se v posledních letech zvýšilo a je zapotřebí je personálně zabezpečit.

Všichni uvedení kandidáti na pozice místopředsedů s návrhem vyslovili souhlas.

Dalším důležitým členem Užšího předsednictva bude předseda Studentské komory (místopředseda Rady VŠ) s garancí studentské problematiky, vzdělávání ve vztahu ke studentům a komunikace vůči veřejnosti.

Stálým hostem Užšího předsednictva Rady VŠ bude předseda Fóra předsedů akademických senátů.

Dalšími těsně spolupracujícími členy Rady VŠ, jak při jednáních Užšího předsednictva nebo při vybraných externích jednáních, budou předsedové odborných pracovních komisí Rady VŠ, podle aktuálně řešené problematiky (legislativa, strategie, ekonomika, věda a výzkum, vzdělávání, kvalita, etika, internacionalizace, příprava učitelů, soukromé VŠ, umělecké VŠ, vojenské a policejní VŠ).

Tomáš Kašparovský, Brno, 8. 1. 2024

